

**Ania Ti Mabalinko Nga Aramiden No Saankami
A Nagkasar Iti Mangirurumen Kaniak?**
(What can I do if I am not married to my abuser?)

Dagiti ubbing a saan a naasawaan nga awan pay 21 a tawenna nga irurumen dagiti nagannak nga umili iti Estados Unidos wenno LPR mabalinda ti agpatulong iti VAWA. Dagiti nagannak kadagiti mairurumen nga ubbing mabalinda met ti agpatulong iti VAWA.

**Masapul Kadi A Mapanak
Iti Abogado Ti Imigrasion?**
(Do I need to see an immigration attorney?)

Saanka a mapapan iti opisina ti Imigrasion (INS) a saanka a makisarita nga umona iti abogado. No dimo mabaelan ti mangala iti abogado, mapanka iti pagkamangan dagiti mairurumen a kaamaan (domestic violence shelter), bunggoy dagiti agpapaay tulong maipapan iti linteg wenno Na Loio a sumapul iti abogado a mabalin a tumulong kenka a nababa ti bayadna wenno libre.

This project was supported by Award No. #98-VA-GX-0015, awarded by the Office for Victims of Crime, Office of Justice Programs, U.S. Department of Justice, through the State of Hawaii Department of the Attorney General and Honolulu Department of the Prosecuting Attorney, Victim Witness Kokua Service.

Mabalin Nga Adawen No Kasapulan

**Ania Ti Mabalinko Nga
Aramiden No Maysaak A
Gangannaet (Immigrant) A
Nayasawa Iti Mangirurumen
(Abusive)?**

**(What Can I Do If I Am An
Immigrant In An Abusive
Marriage?)**

Hawaii Immigrant Justice Center
P.O. Box 3950
Honolulu, HI 96812

Phone: (808) 536-8826
Fax: (808) 537-4644
Toll-Free for Neighbor Islands:
1-877-208-8828

Ania Ti Kinadawel Iti Kaamaan?

(What is domestic violence?)

Mapasamak ti kinadawel iti kaamaan kadagiti tattao nga aggaammo: dagiti agasawa, dagiti agayanayat, dagiti agkakabalay nga agpada a lallaki wenno babbai (gay and lesbian), nataengan nga agkakabagian, ken nagannak ken dagiti annak. Ti kinadawel agbanag iti pannakasugat ti bagi ken iramanna pay ti panangdarup a mainaig iti kina babai wenno kina lalaki, panangipangta, pawilan (isolation), wenno panangpasakit ti rikna.

Ania Ti Mabalinko Nga Aramiden No Maysaak Nga Aagsagsagaba?

(What can I do if I am a victim?)

- ◆ No agpeggadka, alaem dagiti annakmo ket mapankayo iti balay ti maysa a gayyem wenno iti pagkamangan dagiti nadangran a babbai (shelter).
- ◆ No nasugatanka, dagusem ti mapan iti doktor.
- ◆ Awagam ti polisia. Ti kinadawel iti kaamaan maisupiat iti linteg.
- ◆ Mangalaka iti pammilin ti pangukoman (restraining order) a mangipawil iti agararamid iti kinadawel nga umasideg, rumaut, panangdarup a mainaig iti kinalalaki wenno kinababai (sexually assaulting), wenno iti yaawag kenka iti telepono, dagiti annakmo ken dadduma a kameng ti kaamaan.
- ◆ No mamatika nga adda parikutmo iti imigrasion, tawagam ket agsaludsodka iti abogado iti imigrasion. No saanmo a kabaelan ti pagbayad, mabalinko ti agpatulong iti Na Loio.

Ania Dagiti Kalintegak No Maysaak A Gangannaet A Nayasawa Iti Mangirurumen Nga Umili Iti Estados Unidos Wenno Agnayon Nga Agnaed?

(What are my rights if I am an immigrant married to an abusive United States citizen or permanent resident?)

Ti sungbat daytoy a saludsod agpannuray no bilang umilika iti Estados Unidos wenno National, Nainkalintegang nga Agnayon nga Agnaed (Lawful Permanent Resident--LPR), Nakedngan nga Agnayon nga Agnaed (Conditional Permanent Resident--CPR), wenno adda sabali a kita ti panagnaed a kas iti gangannaet nga agadadal wenno bisita.

Ania Ti Mabalinko Nga Aramiden No Maysaak Nga Umili Iti Estados Unidos Wenno National?

(What can I do if I am a United States citizen or national?)

No maysaka nga Umili iti Estados Unidos wenno National (kaaduanna ti maysa a nayanak idiyay American Samoa), mabalinko nga idiborsio wenno panawan ti asawam nga awan ti pakaanannuam.

Ania Ti Mabalinko Nga Aramiden No Maysaak A Nainkalintegang Nga Agnayon Nga Agnaed?

(What can I do if I am a lawful permanent resident?)

No maysaka a Nainkalintegang nga Agnayon nga Agnaed (Lawful Permanent Resident—LPR), mabalinko nga idiborsio wenno panawan ti asawam nga awan ti pakaanannuam. Masapul nga idulin dagiti papeles a mangipaneknek iti kinapudno ti panagkasaryo ken pakakitaan iti pannakairurumen no panggepno ti agbalin a kas umili iti masakbayan.

Ania Ti Mabalinko Nga Aramiden No Maysaak A Nakedngan Nga Agnayon Nga Agnaed?

(What can I do if I am a conditional permanent resident?)

No maysaka a Nakedngan nga Agnayon nga Agnaed (Conditional Permanent Resident—CPR), saan a masapul nga agtalinaedka iti sidong ti mangirurumen nga asawam. Mabalinko latta ti agbalin a Nainkalintegang nga Agnayon nga Agnaed (LPR) uray no nakidiborsio wenno nakisinaka iti asawam. No addaka iti sidong ti mangirurumen nga asawam, saanmo a kasapulan ti pannakitinnulongna tapno magunodam ti nainkalintegang nga Agnayon nga Agnaed.

Tapno magunodan ti LPR masapul nga idatagmo ti kiddaw, Form I-751, iti opisina ti Immigration and Naturalization Service (INS) iti uneg ti siam a pulo nga aldaw sakbay ti pannakadanan ti panaggibus ti dua a tawen a pammalubos. No indiborsiom ti asawam, masapul nga idatag ti Form I-751 apaman a maikeddeng ti diborsiom.

No idatagmo ti Form I-751 nga awan ti tulong ti mangirurumen, masapul nga idatagmo babaen ti maysa kadagiti sumaganad:

- ◆ Ti panagasawa natulag a sipupudno, ngem nagibusan iti nasayaat a pagbanagan, wenno
- ◆ Ti panagasawa natulag a sipupudno ngem nagsagabaka iti kinadawel iti kaamaan (domestic violence), wenno napalalo a kinaulpit ti panunot (extreme mental cruelty), wenno
- ◆ Napalalo a panagrigatmo no agsublika iti nakayanakam a pagilian.

Ania Ti Mabalinko Nga Aramiden No Awan Ti Pammaneknek Iti Nainkalintegang A Panagnaed Wenno Adda Sabalin A Kita Ti Panagnaed?

(What can I do if I am undocumented or have some other immigration status?)

No maysaka nga awan ti pammaneknekna iti nainkalintegang a panagnaed wenno adda sabali a kita ti panagnaed, kas iti gangannaet nga agadadal wenno bisita, ket irurumennaka ti asawam nga umili iti Estados Unidos wenno LPR, mabalinko a magunodan ti kina LPR nga awan tulong ti mangirurumen nga asawam babaen ti baro a paglintegang maawagan iti Paglintegang Maisupiat Iti Kinaranggas Kadagiti Babbai (Violence Against Women Act—VAWA). Masansan, tapno magunodan ti VAWA masapul a paneknekan dagiti sumaganad:

- ◆ A sika ken ti mangirurumen kenka pudno (bona fide) a nagkasar, ket insinam ti mangirurumen iti uneg ti dua a tawen gapu iti panangdangran ken napalalo a kinaranggas ti asawam.
- ◆ A sika ket nadangranan (victim) iti kinadawel iti kaamaan weno napalalo a kinaulpit ti panunot.

No addada annakmo a saan nga umili iti Estados Unidos wenno LPR, mabalinda ti mainayon iti kiddaw ti VAWA, wenno nagsagabada a mismo iti panangirurumen, mabalinda ti mangidatag iti bukukodda a kiddaw. Apaman a maanamongan ti kiddawmo iti VAWA malpasen ti umona nga addang iti panagbalinko nga LPR.